Roll No …………………….. **025/A**

Total No. of Question : 15] [Total No. of Printed pages : 3]

SS

2036

ANNUAL EXAMINATION SYSTEM

ECONOMICS

(Common For Humanities, Science and Agriculture Groups)

Time allowed: 3 Hours Maximum Marks:70

ਭਾਗ-ੳ

1. ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨੇ ਜਰੂਰੀ ਹਨ -

(a) ਅਰਥ ਸ਼ਾਸਤਰ ਦੀਆਂ ਦੋ ਮੁੱਖ ਸ਼ਾਖਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਦੱਸੋ। 1

(b) ਖਾਲੀ ਥਾਂ ਭਰੋ -

ਉਪਭੋਗਤਾਂ ਦੀ ਆਮਦਨ ਅਤੇ ਵਸਤੂ ਦੀ ਮੰਗ ਵਿੱਚ .... ਸੰਬੰਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ

(c) ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀ ਸਾਰਣੀ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰੋ - 1

ਵਰਤੀਆਂ ਇਕਾਈਆਂ	1	2	3	4	5
ਸੀਮਾਂਤ ਉਪਯੋਗਿਤਾ	18	15	12	10	8
ਕੁੱਲ ਉਪਯੋਗਤਾ	-	-	-	-	-

(d) ਪਮਾਨੇ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਫਲ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਕੀ ਹੈ ?

(e) ਔਸਤ ਪਰਿਵਰਤਨਸ਼ੀਲ ਲਾਗਤ ਕੀ ਹੈ ? ਫਾਰਮੂਲੇ ਨਾਲ ਦੱਸੋ। 1

(f) ਠੀਕ ਉੱਤਰ ਚੁਣੋ -

ਜਦੋਂ ਪੂਰਤੀ ਘੱਟਦੀ ਹੈ – 1

(i) ਸੰਤੁਲਨ ਕੀਮਤ ਵੱਧ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

(ii) ਸੰਤੁਲਨ ਕੀਮਤ ਸਥਿਰ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ।

(iii) ਸੰਤੁਲਨ ਕੀਮਤ ਘੱਟ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

(iv) ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ।

(g) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਵਿੱਚ ਠੀਕ/ਗਲਤ ਦੱਸੋ।

ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਆਮਦਨ, ਕੁੱਲ ਮੰਗ, ਕੁੱਲ ਪੂਰਤੀ ਆਦਿ ਸਮਸ਼ਟੀ ਆਰਥਿਕ ਚਰ ਹਨ। 1

(h) ਜਦੋਂ MPS = 0.30 ਹੋਵੇ ਤਾਂ MPC ਪਤਾ ਕਰੋ। 1

(i) ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਦੋ ਨਿੱਜੀ ਖੇਤਰ ਦੇ ਬੈਂਕਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਦੱਸੋ। 1

(j) ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਬਜਟ ਨੂੰ ਕਿਹੜੇ ਦੋ ਮੁੱਖ ਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ? 1

(k) ਸਹੀ ਉੱਤਰ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰੋ -

ਇੱਕ ਕਰ ਜਿਸਦਾ ਭਾਰ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ -

(i) ਪ੍ਰਤੱਖ ਕਰ (ii) ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਕਰ (iii) ਸੰਪਤੀ ਕਰ (iv) ਕੋਈ ਨਹੀਂ। 1

(l) ਖਾਲੀ ਥਾਂ ਭਰੋ -

ਜੇਕਰ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਮੁਦਰਾ ਦੀ ਮੰਗ ਵੱਧ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਲਚਕਦਾਰ ਵਟਾਂਦਰਾ ਦਰ……………. ਜਾਂਦੀ ਹੈ। 1

ਭਾਗ-ਅ

2. ਇੱਕ ਅਰਥ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਕੇਂਦਰੀ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਲਿਖ ਕੇ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਦੱਸੋ।

3. ਇੱਕ ਵਸਤੂ ਦੀ ਕੀਮਤ 16 ਰੁਪਯੇ ਪ੍ਰਤੀ ਇਕਾਈ ਹੋਣ ਤੇ ਇੱਕ ਉਪਭੋਗਤਾ ਵਸਤੂ ਦੀਆਂ 80 ਇਕਾਈਆਂ ਖਰੀਦਦਾ ਹੈ। ਮੰਗ ਦੀ ਕੀਮਤ ਲੋਚ । ਹੈ, ਉਪਭੋਗਤਾ ਕਿਸ ਕੀਮਤ ਤੇ ਵਸਤੂ ਦੀਆਂ 120 ਇਕਾਈਆਂ ਖਰੀਦੇਗਾ ? 3

4. ਉਤਪਾਦਕ ਦੇ ਸੰਤੁਲਨ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ ? ਇਸ ਦੀਆਂ ਦੋ ਸ਼ਰਤਾਂ ਬਾਰੇ ਵੀ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਦੱਸੋ। 3

5. ਵਸਤੂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਵਿੱਚ ਕਮੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਕੀਮਤ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਪਰਿਵਰਤਨ ਨੂੰ ਚਿੱਤਰ ਸਹਿਤ ਦਰਸਾਓ। 3

6. ਦੋ ਖੇਤਰੀ ਅਰਥ ਵਿਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਆਮਦਨ ਦੇ ਚੱਕਰੀ ਪ੍ਰਵਾਹ ਦੀ ਚਿੱਤਰ ਨਾਲ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। 3

7. ਨਿਵੇਸ਼ ਗੁਣਕ ਦਾ ਅਰਥ ਦੱਸੋ, ਇਸ ਦੀਆਂ ਦੋ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਵੀ ਦੱਸੋ। 1+2

8. ਜੇਕਰ ਖਰਚਣ ਯੋਗ ਆਮਦਨ 1200 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਹੈ ਉਪਭੋਗ ਦਾ ਪੱਧਰ 800 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਹੈ। ਤਾਂ ਔਸਤ ਬੱਚਤ ਵਿਰਤੀ ਪਤਾ ਕਰੋ। 3

9. ਮੁਦਰਾਂ ਦੀਆਂ ਕੋਈ ਤਿੰਨ ਹਾਨੀਆਂ ਬਾਰੇ ਦੱਸੋ। 3

10. ਬਜਟ ਖਰਚ ਕਿਸ ਨੂੰ ਆਖਦੇ ਹਨ? ਰਾਜਸਵੀ ਖਰਚ ਦੀਆਂ ਦੋ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਵੀ ਦੱਸੋ। 1+2

11. ਲਚਕਦਾਰ ਵਟਾਂਦਰਾ ਦਰ ਦੇ ਕੋਈ ਤਿੰਨ ਔਗੁਣਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 3

ਭਾਗ-ੲ

12. ਉਤਪਾਦਨ ਸੰਭਾਵਨਾ ਵੱਕਰ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ ਇਸ ਨੂੰ ਸੂਚੀ ਅਤੇ ਰੇਖਾ ਚਿੱਤਰ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰੋ। 1+6

ਜਾਂ

ਉਪਭੋਗਤਾ ਸੰਤੁਲਨ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ ? ਇੱਕ ਵਸਤੂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਉਪਭੋਗਤਾ ਸੰਤੁਲਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।

13. ਕੁੱਲ ਆਮਦਨ, ਸੀਮਾਂਤ ਆਮਦਨ ਅਤੇ ਔਸਤ ਆਮਦਨ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ ? ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸੰਬੰਧ ਦੀ ਚਿੱਤਰ ਦੁਆਰਾ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। 3+4

ਜਾਂ

ਏਕਾਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ ? ਇਸ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦੱਸੋ।

14. ਨਿਮਨਲਿਖਿਤ ਸੂਚਨਾ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਬਾਜਾਰ 'ਕੀਮਤ ਉੱਤੇ ਕੁੱਲ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਉਹ (GNPmp) ਅਤੇ ਸਾਧਨ ਲਾਗਤ ਉੱਤੇ ਸ਼ੁੱਧ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਉਤਪਾਦ (NNPfc) ਪਤਾ ਕਰੋ। 7

	ਮੱਦਾਂ	ਰੁਪਏ ਕਰੋੜ
(a)	ਸਰਕਾਰੀ ਉਪਭੋਗ ਖਰਚ	20
(b)	ਸ਼ੁੱਧ ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਕਰ	16
(c)	ਸ਼ੁੱਧ ਨਿਰਯਾਤ	(-)5
(d)	ਕੁੱਲ ਸਥਾਈ ਪੂੰਜੀ ਨਿਰਮਾਣ	25
(e)	ਨਿੱਜੀ ਅੰਤਿਮ ਉਪਭੋਗ ਖਰਚ	120
(f)	ਸਟਾਕ ਵਿੱਚ ਸ਼ੁੱਧ ਵਾਧਾ	5
(g)	ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸ਼ੁੱਧ ਸਾਧਨ ਆਮਦਨ	40
(h)	ਸਥਾਈ ਪੂੰਜੀ ਦਾ ਉਪਭੋਗ	10

ਜਾਂ

ਨਿਮਨ ਆਂਕੜਿਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਕੁੱਲ ਘਰੇਲੂ ਉਤਪਾਦ ਬਾਜਾਰ ਕੀਮਤ ਤੇ (GDPmp) ਅਤੇ ਸ਼ੁੱਧ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਉਤਪਾਦ ਸਾਧਨ ਲਾਗਤ ਤੇ ਪਤਾ ਕਰੋ (NNPfc) 7

ਮੱਦਾਂ	ਰੁਪਏ ਕਰੋੜ

(a)	ਸ਼ੁੱਧ ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਕਰ	38
(b)	ਸਥਾਈ ਪੂੰਜੀ ਦਾ ਉਪਭੋਗ	34
(c)	ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸ਼ੁੱਧ ਸਾਧਨ ਆਮਦਨ	(-)3
(d)	ਲਗਾਨ	10
(e)	ਲਾਭ	25
(f)	ਵਿਆਜ	20
(g)	ਰਾਇਲਟੀ	5
(h)	ਮਜਦੂਰੀ ਅਤੇ ਵੇਤਨ	170
(i)	ਸਮਾਜਿਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਿੱਚ ਮਾਲਿਕਾਂ ਦਾ ਅੰਸ਼ਦਾਨ	30

15. ਕੇਂਦਰੀ ਬੈਂਕ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਿਓ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਕੰਮਾਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ। 1+6

ਜਾਂ

ਭੁਗਤਾਨ ਬਾਕੀ ਕਿਸ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ? ਇਹ ਅਸੰਤੁਲਿਤ ਕਿੰਨਾਂ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ?